

עין משפט גור מצוה

פס א ב מיי פיי מהל' שפיות הלכה ד עיין בהשגות ובימי' סמך עשין פט טושי"ע ח"מ י' עו סעיף ג:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה אם כו' ט"ו מניס קרי שבת יתיר על הוצאה תלמי' וכן מתקו רש"י):

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] רש"י ד"ה הרי זה קידש וכו' ומתמים וכן כו'. עיין רש"י ותוס' בחולין דף קט ע"ב ד"ה לא במאה וישבת דף קמב ע"א בתוס' ד"ה שפלה ודוק היטב:

מוסף רש"י

אומר לו: לבעל הכרם, גדרו. אמה שלא יחסרו גפניך את מצולת הסדה משום בלאים, לפי שמך בעל השדה את וישני סמוך לגדר כמתן (כ"ב טו). היה גדר ביניים זה סמוך לגדר ממלא את חילוטיו וזה סמוך לגדר את וישני ממלא, ומשכן שם גדר תנן לא יעט אדם אינן סמוך לשדה חבירו אלא"כ הרחיק ממנו ד' אמות כדי עבודת הכרם דבתיב הוי כלאים (ב"ב ב). קידוש. התבונה אם הוסף מתמים, ללא חסד נקט פן תוקדש (שם ב). והייב באחריותו. דגם לאסור אומר בן וכן על חבירו (בבב"ב ב). והקדיחו יורה. נתקלקל הצבע מעמנו (רע"ב צט). ר' מאיר אומר בנתן לו דמי צמרו. כדמסקרא ואש"י דמהשתא שוי טפי ללריכיס זמר ארום (רע"ב צז). דמיים שגמרי לנן נמכר שוק, דקפיה בגמלו לשלם כשתעב אובליה (ב"ב טו). דמי זמר לנן מנו שגמרי לו, דקפיה שצתי ומתחייב משום (ע"ז ק"ה). נותן לו צבע זה דמי זמר לנן כבתחלה אם יראה, דקפיה ליה לרי"מ כל המשנה מדעת בעליו נקרא גולן ונטול המזר לעמנו, אש"י שהוא מעלה עכשיו דמיים (ע"ז ז). ר' יהודה אומר. אי"כ מנא זה משתכר בשצתי, אלא ידו על התחבונה (שם) אם כן תחייבו נמלא מן הנה, שזה הביאו לו מן השוק, אלא מחזר לו את הזמר כמות שהוא צבעו ידו על התחבונה (ב"ב ק"ה). אם השבחה שהשכיח הזמר, יתר על הוציאיה. שהוליא הצבע, נותן לו. צבע הזמר. את הוציאיה. סמנים ועצם ושכר פעולה כשכיר יוס ולא שכר שלם מנו שהמנה עמו (ע"ז ז. ב"ב ק"ה) ולא מה שראוי כגבלתו, שהי טפי (ב"ב שם).

ק: הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

אומר לו גדרו. פי' לבעל הכרם דהוא המזיק דד' אמות שאמרו להרחיק הוא בשביל עבודת הכרם כדמתן בלא יחפור (כ"ב דף כו. וס) לא יעט אדם אינן סמוך לשדה חבירו אלא"כ הרחיק ממנו ד' אמות אחד גפנים ואחד כל אינן ומפרש בגמ' ד' אמות שאמרו כנגד עבודת הכרם ואפילו ר' יוסי דלמראתם על הגיזוק להרחיק את עצמו הא א"ר אשי התם מודה ר"י בגיזרי דיליה והכא גיזרי דבעל כרם הס דחשדינן ליה שלא יציא מחרישתו בשדה חבירו לפיכך צריך לעשות כותל או להרחיק ארבע אמות והא דנקט אומרין לו גדרו ולא נקט חייב לגדרו נראה לר"י לפי שצריך להזכרות זו ואם לא התרו זו לגדור חייב צאתריותו ולהכי נקט נמי תרי זימני נפרצה אומר לו גדרו דאף פעם שמת דנפרצה צריך להתרות זו ואם לא התרו זו לגדור אינן חייב צבור להיות חייב לגדור כל שעה שנפרצה ונפרצה פעם שלישית מספקא לר"י אם צריך להתרות זו בכל פעם או שמא כגי בתרי זימני ור"מ מפרש דלהכי נקט תרי זימני לאשמועינן שאם יש חוספת מתמים בין מה שהוסף כשנפרצה ראשונה ובין מה שהוסף כשנפרצה שניה דאינן מנטרפיין לאסור דקמא קמא בטלה דוקא כשיש הפסק בינתיים אבל בעלמא כלאים נאסרין במתמים ו' ולא אמרינן כל פורתא כשהוא גדל מתבטל והא דלמרא צפ' בתרא דע"ז (דף עג. וסס^א) המערה יין נסך מחבצית לצור אפילו כל היום כולו קמא קמא בטל מפרש ר"מ בדפסיק פסוקי אבל אם מערה בלא הפסק אסור מידי דהוא אכלאים הנאסרין בתוספת מתמים לפי שגדל בלא הפסק והא דלמרא בצמה אשה (שבת דף סה: וסס^ב) שמואל עבד לצנחיה מקוואות ציומי ניסן כו' שמא ירבו הנוטפים על הוחלים היינו שמא ירבה בלא הפסק וכן בפרק הנודר מן הירק (מדרס דף טו:) גבי צלל שעקרין בשציעית ונטעו בשמינית ורבו גידוליו על עיקרו מותר ולא אמרינן קמא קמא בטיל לפי שגדל בלא הפסק ורבי יוחנן גופיה דקאמרא צברק בתרא דע"ז (דף עג. עג. וסס) ראשון ראשון בטל אית ליה התם צנדרים גידוליו היתר מעלין את האיסור ור"י בן רבינו מאיר פירש בתוספתא צנדרים צבלל וכלאים וגבי נוטפין דווסתין צבך ליגדל מעט מעט לא בטיל קמא קמא כמו ציין נסך דהתם לא שייך למימרא הכי אבל קשה דלמרא צפ' הערל (בימות דף פג: וסס^א) נתן סאה ונטל סאה עד רובו וצרכו מיהא מיפסקל ולא אמר קמא קמא בטיל וי"ל דהתם צמי פירות איירי דהחמיירו טפי ווא"מ אי צמי פירות איירי היכי מדמה לה לתרומה דרבינן דמי פירות דפסולין דאורייתא כדממעט צברק כיסוי הדם (חולין דף פד. וסס) מדכתביז מים יתירא והאיך יהיו כשרים במחנה על מחנה דאורייתא וי"ל דזוחק דאש"י דמיפסלי מדאורייתא מחנה על מחנה כשרים להטביל בהם מחטין וזינוריות דאינן לריכינן ארבעים סאה מדאורייתא אלא מדרבינן ומיהו אכתי קשה מהא דמסיק רב דמי צברק שלישי בצבורות (דף עג. כג. וסס^א) גבי הלוקח יזר מעם הארץ משיקו צמים והוא טהור אי רוצא מיא יניחו סלקא להו השקה ואי רוצא זיר יניחו לא צעי השקה דמיים צבליים צביר ומסיק לא שנו אלא לטבול זו פיתו אבל לקדירה לא דמנא מין את מינו וייעור אלמא התם אש"י צבר מצבולות חחרות וייעור בתוך הקדירה וכל שכן דלא אמרינן קמא קמא בטיל וי"ל דהתם חומרא הוא שהחמירו גבי טומאה דאש"י דפסיק פסוקי לא בטלה ואש"י דצמחה צנדרים אסור חמור מטומאה כדאמרינן צברק כיסוי הדם (חולין דף פו: וסס) אם אמרו ספק טומאה לטעור יאמרו ספק אסור להתיר התם החמירו חכמים בצטומאה יותר ואינן ראייה משמעתא בתרייתא דגדה (דף עא: וסס) דמחלק גבי דם מצוסה בין פסק ללא פסק דשאני דם מצוסה דרבינן ויש להקל בו יותר ומהא דלמרא צפ' כיסוי הדם (חולין דף פז. וסס) וצפרק התערובת (ובחס דף עז: וסס^א) גבי הא דמתן דם שנתערב צמים אם יש (א) מראית דם זו כשר וקאמר בגמ' לא שנו אלא כשנפלו מים לתוך דם אבל דם שנתערב צמים ראשון ראשון בטל התם בלא שינויא שפיר' אחי שפיר דהתם גבי דם היינו טעמא דכיון שנדחה שוב אינן נראה שכן הוא הדין בכל דבר הקרוב ואפילו למ"ד אינן דיחוי צבעלי חיים כשחוטטין יש דיחוי וכן מוכח צברק כיסוי הדם (חולין דף פז: וסס) דטעמא משום דיחוי הוא דמסיק צמר הכי ולענין כיסוי אינן צו דיחוי דאינן דיחוי אלא מצות מכלל דלענין דם הוי טעמא משום דיחוי ואינן להקשות מהא דלמרא צברק נוטל (שבת דף קמב.) סאה תרומה שפלה למאה של חולין ולא הספיק להעלותה עד שפלה אחרת לא תעלה ולא אמרינן ראשון ראשון בטל אש"י הפסק דהתם צריך להרים ובענין אחר אינן ק' סאה שפלה צבן מתירין ולא שייך התם ראשון ראשון בטל: **נתייאש** במנה ויא גדרה. דוקא נתייאש אבל אם לא נתייאש ועוסק כל שעה לגדור אש"י שהוסף מתמים מותר כדמתן צמס' כלאים (פ"ה מ"ו) הרואה ירק צמוך כרמו ואמר כשאגיע שם אלקטנו מותר לכשאחזור שם אלקטנו והוסף מתמים אסור אלמא כשהוא מחזר אחר לקיטתו כל שעה אפילו הוסף מתמים מותר וטעמא י"ל משום דכתביב לא תורע כרמך משמע זריעה דניחא ליה: **דרייב** באחריותו. אש"י דהיזק שאין ניכר לא שמייה היזק נראה לר"י דהא חשיב היזק ניכר שהרי ניכר שהוא כלאים כשרואה הגפנים צשדה אבל מטמא טהרות חבירו אש"י שרואין השרץ על הטהרות לא חשיב היזק ניכר דמי יודע אם הוכשרו אבל אינן לומר הכא נמי הוי היזק שאין ניכר וקנסוהו כמו צמטמא שלא יתא כל אחד הולך ומטמא טהרותיו של חבירו דהכא ליכא למיחש כיון שבעל כרם נמי מפסיד ועוד * אי קנס הוא צמוד דוקא היה לו להתחייב: **אם** השבחה יתר ע"א **דיציאה**. מפרש צירושלמי מהו השבח יתר על הוציאה צר נש דיהיב לחצריה חמש מנוי זמר וחמש מנוי סממנין ועשרה מנוי אגרא ואמר ליה זיל צבעיה סומקין ואלו וצבעיה אוכס א"ל אילו צבעמיה סומקא הוה שוה עשרים וחמש מנוי השתא דצבעמיה אוכס לית הוא שוי אלא עשרים מנוי את אצדת דידך ואנא לא אצדנא דידי עד כאן לשון הירושלמי צפירקא ואורי' דהכי (ט) פי' דרבי יהודה לפי הירושלמי אם השבח שהושבח הזמר יותר על ט"ו [א] מניס והיתר על ט"ו מניס קרי שבה יתר על הוצאה והוצאה קרי עשרה מניס של שכר הצבע שמוציא הצבע וטורח ויהיה כשכרו י' מניס דהשתא אם השבח על ט"ו מניס יתיר מ' מניס שהם יציאה נותן לו הוציאה דהיינו י' מניס ולא יתן לו יותר ואם הוציאה יתירה על השבח שלא הושבח על ט"ו מניס אלא ד' או ה' יתן לו השבח מה שהושבח על ט"ו ואינן נותן לו כל י' מניס שהתנה עמו דא"ל את אפסקת דידך ואנא לא אפסקנא דידי ויש ליתן טעם לדברי הירושלמי למה לא יהיה כאן הדין כמו (') צבועט שלא צרשות דנעשה כאן כאליו כן התנה עמו א"י קנסא הוא משום דשינה ממה שזוה לו ומיהו אם השבח יתר על הוציאה דמתן גבי צבע כעור לא הוי פירוש כי הויא צירושלמי כי איך יהיה השבח של צבע כעור יותר משבח של צבע גמור וגבי כסא כעור דגמרא אפשר ודאי שיהא טוב מן הגאה כגון שהגאה אינן חזק כמו הכעור ע"י כך דמי הכעור יתירה על הגאה ואינן לשון ירושלמי משמע כפי' ר"י שהרי משמע שבה לפרש מהו אם השבח יתר על הוציאה ולדברי ר"י הוא מפרש הוציאה יתירה על השבח והר"י אלחנן פי' צע"א ולא מנאמי כמובן:

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

גדור. שלא יוסיף התבונה אחד ממאתים צבור המחילה פרוכה ומאסר: **נתייאש** ולא גדרה. ונתוך כך הוציא הזרע אחד מן המאתים שהיו זה צהיתר: [א] **הרי זה קידש**. ואין בטל אלא צאחד ומאתים וכאן יש קל"ט מן היתיר וחד צאיסור: **בתנ"י** והקדיחו יורה. שרפתו יורה שהרמיחו יותר מדאי: **נוסן** לו **דמי אמרו**. והכא ליכא שצחא כלל דהא נשרף לגמרי וליכא למימנר אם השבח יותר: **צבעו לאור**. כמו כעור. בגמ' [ק"ה] מפרש שצבעו צשירי צבע ומזיק צבוונה הוא לפיכך ידו על התחבונה דברי הכל: **ואם השבח**. שהשציח הזמר יתר על הוציאה של צבע: **נוסן** לו. לזכר את הוציאה ולא שכר שלם ומקבל זמרו. דמי זמרו לא אמר דניתיב דלקניי איהו שצחא דזמר דהא צבעו שמהנה עמו צבע וליכא שנויא דנקיטייה: **לצבע** לו **אדום** כו'. קני צשינוי לר"מ ולא יהיב ליה אלא דמי זמרו אבל לא דמי שצחו או זה יתן שכרו משלם ויקח הזמר: ר' יהודה **אומר** כו'. דקניס ליה להאי דשינה להיות ידו על התחבונה ולא נתהני משצחא ואגרא נמי כוליה לא ישקול אלא יציאה ואם יציאה יתירה על השבח יתן לו את השבח שהשציח את הזמר ואם ירבה לתת את שכרו כגון שהשבח יותר על השכר יתן שכרו: **גמ' כפרא**

הזמר: ר' יהודה **אומר** כו'. דקניס ליה להאי דשינה להיות ידו על התחבונה ולא נתהני משצחא ואגרא נמי כוליה לא ישקול אלא יציאה ואם יציאה יתירה על השבח יתן לו את השבח שהשציח את הזמר ואם ירבה לתת את שכרו כגון שהשבח יותר על השכר יתן שכרו: **גמ' כפרא**

המערה יין נסך מחבצית לצור אפילו כל היום כולו קמא קמא בטל מפרש ר"מ בדפסיק פסוקי אבל אם מערה בלא הפסק אסור מידי דהוא אכלאים הנאסרין בתוספת מתמים לפי שגדל בלא הפסק והא דלמרא בצמה אשה (שבת דף סה: וסס^ב) שמואל עבד לצנחיה מקוואות ציומי ניסן כו' שמא ירבו הנוטפים על הוחלים היינו שמא ירבה בלא הפסק וכן בפרק הנודר מן הירק (מדרס דף טו:) גבי צלל שעקרין בשציעית ונטעו בשמינית ורבו גידוליו על עיקרו מותר ולא אמרינן קמא קמא בטיל לפי שגדל בלא הפסק ורבי יוחנן גופיה דקאמרא צברק בתרא דע"ז (דף עג. עג. וסס) ראשון ראשון בטל אית ליה התם צנדרים גידוליו היתר מעלין את האיסור ור"י בן רבינו מאיר פירש בתוספתא צנדרים צבלל וכלאים וגבי נוטפין דווסתין צבך ליגדל מעט מעט לא בטיל קמא קמא כמו ציין נסך דהתם לא שייך למימרא הכי אבל קשה דלמרא צפ' הערל (בימות דף פג: וסס^א) נתן סאה ונטל סאה עד רובו וצרכו מיהא מיפסקל ולא אמר קמא קמא בטיל וי"ל דהתם צמי פירות איירי דהחמיירו טפי ווא"מ אי צמי פירות איירי היכי מדמה לה לתרומה דרבינן דמי פירות דפסולין דאורייתא כדממעט צברק כיסוי הדם (חולין דף פד. וסס) מדכתביז מים יתירא והאיך יהיו כשרים במחנה על מחנה דאורייתא וי"ל דזוחק דאש"י דמיפסלי מדאורייתא מחנה על מחנה כשרים להטביל בהם מחטין וזינוריות דאינן לריכינן ארבעים סאה מדאורייתא אלא מדרבינן ומיהו אכתי קשה מהא דמסיק רב דמי צברק שלישי בצבורות (דף עג. כג. וסס^א) גבי הלוקח יזר מעם הארץ משיקו צמים והוא טהור אי רוצא מיא יניחו סלקא להו השקה ואי רוצא זיר יניחו לא צעי השקה דמיים צבליים צביר ומסיק לא שנו אלא לטבול זו פיתו אבל לקדירה לא דמנא מין את מינו וייעור אלמא התם אש"י צבר מצבולות חחרות וייעור בתוך הקדירה וכל שכן דלא אמרינן קמא קמא בטיל וי"ל דהתם חומרא הוא שהחמירו גבי טומאה דאש"י דפסיק פסוקי לא בטלה ואש"י דצמחה צנדרים אסור חמור מטומאה כדאמרינן צברק כיסוי הדם (חולין דף פו: וסס) אם אמרו ספק טומאה לטעור יאמרו ספק אסור להתיר התם החמירו חכמים בצטומאה יותר ואינן ראייה משמעתא בתרייתא דגדה (דף עא: וסס) דמחלק גבי דם מצוסה בין פסק ללא פסק דשאני דם מצוסה דרבינן ויש להקל בו יותר ומהא דלמרא צפ' כיסוי הדם (חולין דף פז. וסס) וצפרק התערובת (ובחס דף עז: וסס^א) גבי הא דמתן דם שנתערב צמים אם יש (א) מראית דם זו כשר וקאמר בגמ' לא שנו אלא כשנפלו מים לתוך דם אבל דם שנתערב צמים ראשון ראשון בטל התם בלא שינויא שפיר' אחי שפיר דהתם גבי דם היינו טעמא דכיון שנדחה שוב אינן נראה שכן הוא הדין בכל דבר הקרוב ואפילו למ"ד אינן דיחוי צבעלי חיים כשחוטטין יש דיחוי וכן מוכח צברק כיסוי הדם (חולין דף פז: וסס) דטעמא משום דיחוי הוא דמסיק צמר הכי ולענין כיסוי אינן צו דיחוי דאינן דיחוי אלא מצות מכלל דלענין דם הוי טעמא משום דיחוי ואינן להקשות מהא דלמרא צברק נוטל (שבת דף קמב.) סאה תרומה שפלה למאה של חולין ולא הספיק להעלותה עד שפלה אחרת לא תעלה ולא אמרינן ראשון ראשון בטל אש"י הפסק דהתם צריך להרים ובענין אחר אינן ק' סאה שפלה צבן מתירין ולא שייך התם ראשון ראשון בטל: **נתייאש** במנה ויא גדרה. דוקא נתייאש אבל אם לא נתייאש ועוסק כל שעה לגדור אש"י שהוסף מתמים מותר כדמתן צמס' כלאים (פ"ה מ"ו) הרואה ירק צמוך כרמו ואמר כשאגיע שם אלקטנו מותר לכשאחזור שם אלקטנו והוסף מתמים אסור אלמא כשהוא מחזר אחר לקיטתו כל שעה אפילו הוסף מתמים מותר וטעמא י"ל משום דכתביב לא תורע כרמך משמע זריעה דניחא ליה: **דרייב** באחריותו. אש"י דהיזק שאין ניכר לא שמייה היזק נראה לר"י דהא חשיב היזק ניכר שהרי ניכר שהוא כלאים כשרואה הגפנים צשדה אבל מטמא טהרות חבירו אש"י שרואין השרץ על הטהרות לא חשיב היזק ניכר דמי יודע אם הוכשרו אבל אינן לומר הכא נמי הוי היזק שאין ניכר וקנסוהו כמו צמטמא שלא יתא כל אחד הולך ומטמא טהרותיו של חבירו דהכא ליכא למיחש כיון שבעל כרם נמי מפסיד ועוד * אי קנס הוא צמוד דוקא היה לו להתחייב: **אם** השבחה יתר ע"א **דיציאה**. מפרש צירושלמי מהו השבח יתר על הוציאה צר נש דיהיב לחצריה חמש מנוי זמר וחמש מנוי סממנין ועשרה מנוי אגרא ואמר ליה זיל צבעיה סומקין ואלו וצבעיה אוכס א"ל אילו צבעמיה סומקא הוה שוה עשרים וחמש מנוי השתא דצבעמיה אוכס לית הוא שוי אלא עשרים מנוי את אצדת דידך ואנא לא אצדנא דידי עד כאן לשון הירושלמי צפירקא ואורי' דהכי (ט) פי' דרבי יהודה לפי הירושלמי אם השבח שהושבח הזמר יותר על ט"ו [א] מניס והיתר על ט"ו מניס קרי שבה יתר על הוצאה והוצאה קרי עשרה מניס של שכר הצבע שמוציא הצבע וטורח ויהיה כשכרו י' מניס דהשתא אם השבח על ט"ו מניס יתיר מ' מניס שהם יציאה נותן לו הוציאה דהיינו י' מניס ולא יתן לו יותר ואם הוציאה יתירה על השבח שלא הושבח על ט"ו מניס אלא ד' או ה' יתן לו השבח מה שהושבח על ט"ו ואינן נותן לו כל י' מניס שהתנה עמו דא"ל את אפסקת דידך ואנא לא אפסקנא דידי ויש ליתן טעם לדברי הירושלמי למה לא יהיה כאן הדין כמו (') צבועט שלא צרשות דנעשה כאן כאליו כן התנה עמו א"י קנסא הוא משום דשינה ממה שזוה לו ומיהו אם השבח יתר על הוציאה דמתן גבי צבע כעור לא הוי פירוש כי הויא צירושלמי כי איך יהיה השבח של צבע כעור יותר משבח של צבע גמור וגבי כסא כעור דגמרא אפשר ודאי שיהא טוב מן הגאה כגון שהגאה אינן חזק כמו הכעור ע"י כך דמי הכעור יתירה על הגאה ואינן לשון ירושלמי משמע כפי' ר"י שהרי משמע שבה לפרש מהו אם השבח יתר על הוציאה ולדברי ר"י הוא מפרש הוציאה יתירה על השבח והר"י אלחנן פי' צע"א ולא מנאמי כמובן:

הא

מסורת הש"ס

(א) לעיל זמ. ג. [לעיל זמ. זמ. לקמן קפ.] כ"מ עמ: ק"ח: ע"ז ו: [וע"ש ז. בתוס': ד"ה ר"מ.] א. [ספ"ז דללאים, ז] [ד"ה כ"ה, א] [ד"ה שמא, ו] [ד"ה אמר, ו] [ד"ה ימיב, ז] [ד"ה רואין, ט] כ' מהר"ש ח"ל בקצרה הרייב בלא לפרש המיות אם השבח יתר על ההוצאה ומציין תחלה אם השבח ומפי' ויתיר על ט"ו מניס קרי שבה ואש"י מציין יתר על ההוצאה ומפי' והוצאה קרי ובה א"ש לשון התוס' וא"י לנמוק מיות יתר על הוצאה שמתק מהרש"ל. העתק ממילופי גרסאות, כ' כמותו פ. כ"מ ק"ה, ט' עיין בהגהות הר"ש.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אמר וכו' אם יש בו מוראית דם כשר:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה חייב וכו' אי קנס הוא בבזיר דוקא. ק"ל הא הבחייתא מוסיקין כרי"מ ורי"מ הא סבור דרבינן קנסו שוגג אטו מוזר וא"י י"ל דכבד כתי"ק דר"ע דמיקים בלאא לא יהי דאורייתא והיא דמסיק גמרי י"ל צמוד דהיי מוס' לא דקימו דר"ע דמיקים דלמסקן (למה) [אלא] כהא דנתייאש משמע אף שבה וא"י קשה כתי"ל והויא מרחימם כזה קושיה מוס' ד"ה מחילת כסס ד"ל דמוח דהבחייתא כרי"מ דמיקים גס שגוג:

רבינו הגנאל

כופרא דודי. ופירושו דריכס דריכס דרך צברע ארום מראהו עמוק ודרך ארום אינו עמוק כל כך, והוא כמו המטלניות שמקנחין בהן יורות של צבעין שהן כולס עשויין דריכס דריכס כענין שאמרו: אי נמי דצבע בהו קופא. פי' כגון דאתא קוף וצבע האי צמר הבני סממנים שאין צברע יפה ולא שבח לענין דמים. וי"א דצבע בהו קופא של צברים שגול סממנין וקופתן של צברים וצבע קופתו בסממניו וקא מהדר ליה קופתו צבועה דלא שבח לענין דמים. וי"א דצבע בהו הגולן קוף של נגול, דקוף הוה מעיקרא וקוף לבסוף ולא שבח לענין דמים, רבינא אמר הכא במאי עסקינן דלא גול כלום אלא כגון דקימי סממנין דחד גברא וצמר דחד גברא ואתא קוף ונכס צמר דהאי וצבעיה בסממניו הדיאן.